

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTIHAD", Constantinople

Téléph. St. 865

XXIème ANNÉE

1 Mars 1926 — No 199

اجتہاد

IDJTIHAD

علمی، ادبی، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

ورکيا ايجون ۲ ، خارج ايجون

۳ ، اعلا کاغديسي ۵ ليرادر

اداره خانه سي :

جفال اوغلنده « اجتہاد » نوی

تلفون : استانبول ۸۶۵

يکرمی برنجی سنہ

نومرو ۱۹۹ - ۱ مارت ۱۹۲۶

بر ايلك مکتبده

بو عنوانه صاحب امتياز مترك (اقدام) رفيعمرده
انتشار ايدن باش مثاله سندن مهم قهرملى
اقتباس ايدى يورز :

استانبول ولايتى مجلس عمومى عى اعضاسندن عجم على
بكه ، (جراح باشا) ده بر مکتب ابتدائى مزى زيارت
ايتدك . بوزيارتدن بر جوق تاثر وملاحظه لرله چيقدق .
مکتب مختلطدر . بنا آخشاب دز . ساعت ياريم .
يك زماني .

طماخانه ي كزدك . غايت نظافتسز ، اوستى موشامبه سز
بر تخمه ماضه اوزده رنده اوسقو مرو باليني كيكرى ، زيتون اكك
آرتيني ، ويا لكزا مك آرتيقرلى ، ماضه مك بر كوشه بسنده
بر بورك پارچه سى كورولور . طماخانه فناقو قور . بومادى
فناقو قوبه معنوى بر فناقو قودخى منضم اولور . بو طماخانه ده
يك زماني ، هر چو جوق كتيره بيلديكى يمكى پيور . كيى
يئيرا مك ، كيى زيتون اكك ، كيى بومورطه ، كيى
اعلا بر بورك ، كيى يالكز اكك كتيره بيلور . بعضيسى
ايسه قورو اكك بيله بولوب كتيره ميورمش ! يك پايدوسنده
هر كس يمكى آلوب ماضه يه اوتوردينى وقت بو بدبخت
فقير چو جوقلر بونولرى بوكوك ، طاشلنك بر طرفه
بوزولورلر مش ! بو خيخ و شرم انكي بى بختى مديره خانم
هيجانسر تصوير ايتدى . هيج شبه يوق ، كه مکتبك
وظيفه سى چو جوقلر بر طاقم بيلكيلر و برمكدن زياده تربيه
وبالخاصه تربيه اخلاقيه و برمكدن . بو وضعيتده بولونان
چو جوقلر ده تربيه اخلاقيه ، حسن ذوق ، حسن نظام ،
آرقاداشلق و وطنداشلق علاقه سى تكون ايدم بيليرى ؟
قارنى آج اولان ويه جك قورو اككى بيله بولونمايان
آرقاداشلرينك حضور محروميتده بورك يه بيلن چو جوقده
اخلاقى تربيه تكون ايدم بيليرى ؟ « برى برى باقار
قيامت اوندن قوباره » ، دين اجداد مترك فراسى بر كوروشلرى
واكلايشلرى وارمش ، كه بوكون بزبوني غائب ايتمكدن
بولونويورز .

مکتبك باغچه سى وار : چامور و مولوز طولو ؛ اخشاب
ومائل انهدام كرالق بر خانه در . مديره خانم « هنوز قونطو -
زاتنامه ده تجديد اولونمادى » ديدى . درس خانه لرله چيقدق ،

فلاكتلره معروض اولان انسانك اللهدن مظاهرت زجا
واستر حامنده بولونماسى منافعه مره اصلا اويمايان پلانى
له مره اولارق تصحيح ايتمه سى ايجون بو مصائبك عامله
مراجعت ايتك ديمكدن .

برنيك يين ، تعبير ديكرله بو دنيا ده هر سيئى اى
بولان وعوالم امكانك اك ايسنده ياشاديقمى بزه سويله ين
كىمه ، اك منطقي اولسه يدى اصلا دعا ايتمه مك لازم
كليردى ؛ داهاسى وار : انسانك داهامسعود اولاجاغى ديكر
بر طاله انتظار ايتمه سى ايجاب ايدردى . عوالم امكانك
اك ايسندن داهايى عالم بولوناييليرى ؟

بعضى الهياخيلر ايجنده بولونديغمز علمدن داهايى
بر عالم ياراتاماش اولديغنى خاطره كتيرمش اولدوقلردن
دولايى ، اوپتيميستره كافر نظيره باقديلر ؛ بو الهياخيلره
كورنه نيك بين اولماق يعنى بو جهانى بك مكمل و اك
اى كورمك قدرت الهيه يي تجديد ايتمكدن ، اللهك بو
علمدن داهايى [ويا خود داهايى] بر عالم بايمه غير
قادر اولديغنى قبول ايتك صورتيله اللهه كفر ايتمكدن .
فقط بو الهياخيلر كورميسورلر ، كه دنيايى خلق ايتديكى
زمان الدين كلديكى قادار اى يامش اولديغنى ادعا ايتك ،
داهايى ايسنى خلق ايدم بيلديكى حالمه بك فنا بردن اوجوده
كتيرمك شيطنتده بولونديغنى ادعا ايتمكدن داهايى آرقار تكاردر .
اك اوپتيميس ، كندى سيستميله شوكت ربانيه يه ضرر
ايراث ايدى يورسه اونا كافر نظيره باقان الهياخى دخی
قادریت كليه سنك منافعى مدافعه ايتك بهانه سيله ذات
الاهى نك كرم ولطفنى جرمه دار ايدمرك كافر اولور .
مه

رباعيات خيام وتورجك يه ترجمه لرى

النجفى رسمى طبع

اون بش فورمى باصلى بر آيه قادار اكال اولونماق

ماضى يه بر نظر

برلين معاهده سندن حرب عمومى يه قادار آوروپا وتورجك
آلمانيا مناسباتى حقتده بومهم كتاب ، برلين سفير اسبقمز محمود
مختار باشا طرفدن نشر ايدلشدر . مؤلفك اون طقوز صيغه لك
ديباچه سى دوشوندوروجى فكر ونظرلرلر مالا مالدر . ايلر يده
بتون كتابى تحليل وقارلرمره عرض ايتمه يي آرزو ايتمكدن .

ياشاماقدن و كوربوز بزدليقانى ، سختى برنفر اولماقدن منع ايتىش اولاجاغىز؛ كنديسنه ويره جكمز شى كنديسندن آلاچاغىز شيدن هيچده داهادكرلى اولماياچاقدىر . يكي معارف و كيلمىزك معارفده يكي اساسلى قورماقده مشغول اولديغنى و بوايشه بيوك عزم و اخلاص ايله صاريلديغنى بيوك مسرت ايله غزتلردن اوقوبوروز . معارف و تربيه مسئله سيلاه اوتوز سنهدن برى مشغولى اولمش و حقيقى و جدى انقلابى بونده كورمكدن بر آن فارغ اولماش بر وطنداش صفتيله شو قناعت قويه مى عرض ايتىك ايتىتم : مهم اولان ، مكتبلر مزل كىمى دكل ، كىفتى در .

بشيوز فنا ايلك مكتبه ، يالكىز يوز اى ايلك مكتبى ترجيح ايتىلىز . محله نك وياكويونك بشيوز چوجوغي غيرصحى يربناده مختل الصحه اوله رق درماده برتحصيل آلاچاغنه يالكىز يوز چوجوغي تام الصحه اولاراق اى و عملى برتحصيل و تربيه كورسون ، متباقى دورت يوزى ده جاهل فقط كوچلى ، قوتلى و ايشانمه مش قالىبن . فنا مكتبلر كى ، ذكالى فطرى و طبيعى بى وحتى برآزده فطرى اولان حسيات عاليجنابانه بى ده بوزديغنى و اوقور ويازار اولمايان كيمسهر كى دوننده بر دركه ادر اكه دوشوردىكنى چوق كوردك . معارف و كالتى آمريقادى ، انكترده ، وحتى آلمانىاده تعليم و تربيه سيستملىرى رآى العين تدقيق و مشاهد ايتىك اوزره بورالره برقاچ ذات كوندرسه چوق مفيد اولاجاقدىر .

واقعا تاليف و ترجمه انجمنى (آلى و عمومى آمريها تربيه اصوللى) عنوانيله يك مهم و بيوك بر اثر ترجمه و طبع ايتدىر مكدىدر . بيك كسور صحيفه لك برنجى و ايكنجى جلد نشر اولوتمشدر اوجنجى و صوكنجى جلدك طبعى توقفه اوغرامش ايسده تكرر طبعه باشلاناجان و اكمال اولوناجان شيه سزدر . دورت يوزدن فضله رسمى حاوى و بيوجك بيك بشيوز صحيفه لك بر اثر اولان بو كتابك انتشارى لاتين اور و ياده بيوك براتباه و هيچانى موجب اولمشدو . فقط كچن سنه دارلفنونمزد دنيانك الك بيوك تربيه و تعليم متخصصى Prof. Dewey كى بالذات باناسويله مش اولديغنى وجهله يالكىز خارجدن آلان سيستملىك دكل برآزده ملتلك كندى نورليله در ، كه بر عملكك مادمى ، معنوى ، اقتصادى و فكرى وضعيتى دوزله بيلير . فقط سيستملىك ، اصوللىك ، فياض

صره لر پيس ، جاملىر كىراچنده ، توز ، طوپراق ، تميزلك ، استظام اثرى قطعاً يوق ؛ تميزلك اولمايان رده حصيلك ده اولماياچان بى بلليدر . درس زمانلىرى صورديق ، هفته ده جمعا ۱۱۰۰ دقيقه اوليور . آمريقادى مكتب ابتدايلى درسلره هفته ده ۱۵۰۰۰ دقيقه صرف ايدرلر . چوجو قلىك يوزلىرى كوزدن كچيردم : هبى صولوق ، جمله سى تحيف و تحسيز ، باقىمسز . بوچو قلىر بو محله نك چوجو قلىدر . بونلر كى جمله سى يك بايدوسنده اولرينه كيده بيلير و اولرنده نه بولونورسه بيدكدن صوكره مكتبه عودت ايدى بيليرلر ديدك . مديره خانم حقيقه اى اولور ديدى . مكتبده درت معلمه برده مديره وار . مديره خانم كده درسى وارمش معلمه خانم لره باقدم بونلر كده دوداقرنده قان يوق . سختلى پریشان .

بوندن اون بىش سنه اول ، شمىدى مدرسه الخطاطين اولان بناده بر مكتب ابتدايى واردى . اوزمان معارف مفتشى سليم سرى بلكه اومكيتى زيارت ايتىش و اوصيره ده چيقان معلملر مجموعه سنه (مكتب ابتدايلى رمن = مقتل ابتدايلى رمن) عنوانلى اوزونجه و واولاكار بر مقاله بازمشدم . بو مكتب اوقاف نظارت كدى ، اوقاف ناظرى ابراهيم بكدى بومسئله كنديسيله ، مقامنده موضع بحث اولدى . اوراده حاضر بولونان معمار كمال الدين بك « نه يا پالم دها آزيغى حى بنامز يوق » ديدى جواباً حى بنا كز يوقسه براقك چوجو قلىر سواقلىرده كز سينلر ؛ هيچ اولمازسه صاغلام و سختلى حيوانلر اولورلر . صاغلام ، سختلى ، قوتلى بر حيوان ، جايىز ، مريض ، برياريم انساندن مملكه دها مفيددر ديمشدم .

اكر ديكر مكتب ابتدايلى رمن دى بوايلك مكتب حالنده ايسه معارف وضعيتىز ماتم انكيز ديمك اولور . فقط استانبول معارف مديرى حىم نائل بك و قيله اوقافك مؤسسات علميه مديركنده اقتدار و فعاليتنى كوسترمش و چوق مهم اسلاحت وجوده كيترمشدى . شمىدى ده نور و حرارتندن برشى غائب ايتيمشدر . مكتبلىرى بو حالده براقاز . مكتبلىر بو حالده قابلسه و بوانسى روح يكرمى اوتوز سنه اولكى سياق اوزره ياشاماقدى تعنايدىزسه تحصيل ابتدايى نك مجبورى و مجانى اولماستدن بلكه نه چك برقاذه قالمادقن باشقا مضر دى اولاجاق ؛ چونكه خلقك چوجو قلىرى صاف هواده

آنی آغیزیکیزك حذاسته قدر قالدیرمایوب بالکس آغیزیکیزی قادیك آله دوغرو ایندیرملیسکیز ؛ فقط آلا تورقده بو بوکلك آلری او بولدیکی زمان یایلدینی و لجه رکوعه واریرکی ایکی بوکوم اولما کزده حاجت یوقدر . معتدل و ظریف برشکله وضعیتی اداره ایتلیدر . قادیلر ایچون بوکا قارشی یایله حق مقابله ، لطیف و ظریف بریسمدن عبارتدر . چونکه بوکون قادین سلاهی بالخاصه بسمله تجلی ایدر .

برصالونه کیریلدیکی زمان ، او صاحبسندن سوکره مسافر خانلری ده یکان ، یکان باشله سلاملاق لازمدر .

مطلای روره راسلر

روره و رانی طبعی بر ژئناستیک حرکتی ییاز کی علی المجله یاپورمک یک کولونج اولور . قوللری یره دوغرو صالاندیرارق سجده ایدرجه سنه اکیلمک ده غفو ایدیلر خطا لردندر . هیچ بر حرکتده اعتدال و ظرافتی آلدن برافمالی ، اونوتمالیدر .

برصالونده بولونان قادیلرک قارشینده اکیلمک لازم کلدیکی حالده ، آرککک قارشینده اکیلمک خطا صاییلر . آرکککله قارشی یالکز باش سلاهی کافیدر . اگر او صاحی بر ارککله ، کندیشی زیارته کلن هر قادینه ، اوقادیك آوینه کیتیش کی حرمتکارانه معامله ایتلی وارکک زائرله قارشی ده خفیفجه وصیمیتله مقابله ایتلیدر .

مسافرم

مصافحه تک شرط اساسیتی ، تکمیل آلیک ویریلیدر ؛ یالکز بر ایکی یارماق ویرمکه اکتفا ایتک ، هم قادین ، هم ارکک ایچون عیدر . شو نقطه ده دقت ایتک لازمدرکه بوتون آل ویریلکله برابر ، سزه اوزاتیلان آلی تام اوله زق طوتالیسکیز ؛ بوخرکت کزده کوچوک برامال کوسترمکیز ، ایستغاف ، استحقار ویاخود محجوبیت کی بر معنا افاده ایدرکه بونلرک هراوچی ده تربیه بزلکله دلالت ایدر .

هانکی طرف آلی اول اوزاتیدیه ، اوطرف اول چکمک مجبوریتنده در .

سوة قده مصافحه ایتک مجبوریتنده قادیفکیز زمان ، صاغ آلیکزده پاکت وسائره کی برشی وارسه ، بونی درحال صول آلیکزه آتالیسکیز . بوکا امکان اولمادینی ویاخود صاغ آلیکیز یارالی و صاغلی بولوندینی تقدیرده ، مناسب جملله عرض اعتدار ادوب صول آلیکیزی اوزاتایلیرسکیز .

برارککک بر قادینه برای مصافحه آل اوزاتمالی دوغرو دککدر ؛ قادین آل ویرمکجه ارکک آل اوزاتمالیدر . صالونلرده ارکک قادیك آلی اوپیلیر ؛ فقط باکره قیزلرک آلی اویمک دوغرو دککدر .

مسافر قبول ایدن هر قادیك بوتون زائرلرینه آل ویرمی لازمدر .

تأثیرلری ده محقق وعظیمدر . (ژاپونیا) دعوا مرنک ذی شکوه واک ملزم بربرهانی اوله راق اوکزده یاشاما قده در . باشنده بی مانند بردهای تجدید بولونان وده موقراط شعار برنسیلر اوزهرینه قورولان جمهوریتیزک کوککری ایلک مکتبلرمزدن مواد غداشیه مص ایده جک اولدیننه نظراً سلطنت شخصی و تهو قراسیاحکومتلرندن بزه دورایدیش اولان بومکتبلره و مماثل مؤسسه لره ، ده موقراسیاجمهوریت روحلری هنوز نفخ اولونامش واصل نفوذ ایتیمش در . سابق وزائل دورلردن قالمه اجتماعی واداری یاره لرمزک اوزهرنده کی پردملری قالدیرماق وکوسترمک وکورمک جهو . زیت و طنداشلرینک بلاتردد هر طرفده ، اک ابتدائی ، الک طبیعی وواجب الایفا وظیفه لرندن بیلینر . موضوع اندیشه اولان تجدید و تأسیس ایشی یالکز برولایت معارف مدیرینک وحتی یالکز باشنه برمعارف وکیلنک دخی یاپاچاغی ایش دککدر . بواش بتون منور و طنداشلرک تشریک سی و همتیه و توحید اخلاصیه علی التدریج وجوده کله جک برتمل ایشیدر و بوتمله هر و طنداشک برچمتو ذره سی ، برقوم دانه سی ، برطاش ، بزکوشه طاشی کتیرمک بورجلری واردر .

۲۷ کانون ثانی ۱۹۲۶ . اجتہاد ثوی

دوقتره عبدالله مروت

آداب معاشرت

صالونلرده معلوم

برصالونه کیریلدیکی زمان اولا او صاحبه سی ذرین بر روده و رانله سلاملاق ایجاب ایدر . بوره و رانی انساننده یاش ، اومورلر حذاسته قدر اکیلملی ووجودک قسم علیایی خفیف صورتده اوکله دوغرو تمایل ایتلیدر . او صاحبه سی سزی رده دن قارشیلارسه قارشیلاین ، هر حالده بوسلامی ایفا ایتلیسکیز و بوسیرده آرا کزده بریجی آدمیق برماقه بولونالیدر ؛ مصافحه بوقدر یقینلی ، صاحبه خانه سزه آلی اوزادینی تقدیرده درحال طوقایلمکیز ایچوند . بوسيله او صاحبه لری اوزاقدن سلاملاق دوغرو دککدر . برده او صاحبه سی قصه بویلی اولدینی تقدیرده ، سلام ویریرکن برآز فضلجه اکیلمک لازم کلیر .

آل اویمک

برقادیك آلی اوپرکن برآز فضلجه اکیلملی ، یعنی قادیك